



Dokumentdatum
2025-08-25

Beslutsdatum
2025-08-26

Tjänsteställe
Kommunledningskontoret

Delegationsbeslut

enligt delegation från
Klimat- och näringslivsdepartementet
Kommunstyrelsen

Ärende:

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet-
Betänkandet - En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt
sanktionssystem

Diarienummer:
KS/2025:241

Serie:
KS delegation/2025 § 137

Beslut enligt kommunstyrelsens delegationsförteckning, antagen den 2 juni 2025, punkt 11.1.1.

Nämnden får enligt 6 kap 39 § kommunallagen uppdra åt ordföranden eller annan ledamot som nämnden utser att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens beslut inte kan avvaktas.

Beslut

Kommunstyrelsen antar bygg- och miljökontorets yttrande som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen svar på remissen av SOU 2025:14 En skarp miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem. Yttrandet översänds till berörd remissinstans.

Beskrivning av ärendet

Miljöstraffrättsutredningen (SOU 2025:14) föreslår flera förändringar i miljöbalkens sanktionssystem, bland annat införandet av obligatorisk vandelsprövning för verksamhetsutövare, utökad användning av administrativa sanktionsavgifter och stärkta samverkansstrukturer mellan kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter. Förslagen syftar till att effektivisera miljöbrottsbekämpningen och öka regelefterlevnaden men innebär även förändrade arbetsrutiner, kompetenskrav och ansvarsfördelning för kommunerna.

Bakgrund

Förslagen innebär att kommunerna får utökade uppgifter inom miljötillsyn, särskilt genom:

- Obligatoriska vandelsprövningar vid ansökningar och anmälningar.
- Hantering av fler överträdelser genom administrativa avgifter istället för rättsliga processer.
- Möjlighet att i särskilda fall överlämna resurskrävande eller hotfulla ärenden till länsstyrelsen.
- Ökad och formaliserad samverkan med regionala och nationella aktörer.

Utredningen bedömer att reformen ger samhällsekonomiska vinster och stärker miljöskyddet, men att kommunerna måste hantera en inledningsvis ökad arbetsbelastning och genomföra kompetenshöjande insatser.

Bygg- och miljökontorets yttrande

Arbetsbelastning:

Förslagen innebär initialt en tydlig ökning av arbetsbelastningen. Vandelsprövningarna medför nya arbetsmoment såsom inhämtning och bedömning av uppgifter om sökandens bakgrund, vilket tidigare inte ingått i kommunens prövning. Övergången till fler administrativa sanktionsavgifter kräver att fler ärenden utreds och beslutas inom kommunen, vilket är tidskrävande. Initialt riskerar detta att skapa flaskhalsar och ökad stressnivå för medarbetare. Även om sanktionsväxlingen på sikt kan korta handläggningstider, är det sannolikt att den totala tillsynsvolymen kommer att öka permanent.

Kompetensbehov:

Förslagen ställer höga krav på kompetens inom juridik, utredningsteknik och riskbedömning. Vandelsprövningar kräver förmåga att bedöma både juridiska och faktiska förhållanden, medan hanteringen av sanktionsavgifter kräver djup kunskap om miljöbalkens regler och beviskrav. Omfattande utbildningsinsatser och tydliga vägledningar från centrala myndigheter är avgörande för rättssäkra beslut.

Ekonomiska och organisatoriska konsekvenser:

Det är oklart hur mycket mer omfattande en ansökan/anmälningsprocess blir när vandelsprövningar ska ingå i handläggningsprocessen. Det behöver specificeras vilka typer av ansökningar/anmälningar som ska vandelprövas.

Initialt väntas kostnadsökningar för personal, utbildning och nya rutiner. Finansiering av själva handläggning av en anmälan/ansökan kan ske genom justering av taxa enligt principen ”förorenaren betalar”. Dock är det viktigt att klargöra hur finansiering för kompetenshöjning för medarbetare är tänkt att ske. Organisatoriskt krävs genomgång av delegationsordningar, intern policy och samverkansavtal med länsstyrelsen. Rutiner för överlämnande av ärenden och säkerhetsåtgärder vid hotfulla situationer måste etableras.

Samverkan:

Förslagen om nationella och regionala samverkansfunktioner är positiva då det finns ett stort värde i strukturerade forum för erfarenhetsutbyte med länsstyrelsen, polisen och åklagare. Detta kan bidra till snabbare ärendehantering och bättre resursfördelning men kräver initialt tidsinsatser.

Sammanfattande bedömning:

Bygg- och miljönämnden ser positivt på utredningens syfte att stärka miljöbrottsbekämpningen och öka regelefterlevnaden men bedömer att reformen innebär betydande konsekvenser för kommunens arbetsbelastning, ekonomiska resurser och kompetensbehov. Förslaget kommer att innebära;

- Ökad arbetsbelastning genom nya arbetsmoment och fler administrativa sanktionsavgifter.
- Behov av omfattande juridisk och utredningsteknisk kompetens.
- Initiala kostnadsökningar där finansieringen behöver klargöras
- Behov av strukturerad samverkan med andra myndigheter.

Med anledning av ovanstående anser bygg- och miljökontoret att det är nödvändigt med resurstillskott, riktad kompetensutveckling, anpassning av taxa och tydliga samverkansrutiner för att undvika negativ påverkan på arbetsmiljö och rättssäkerhet.

Beslutsunderlag

Miljöstraffrättsutredningens betänkande - En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem
SOU 2025:14.

Beslutande:

Mathias Bohman

Kommunstyrelsens ordförande

Delges:

Klimat- och näringslivsdepartementet

Delegationsbeslut skall lämnas till dokumentcontroller för redovisning i nämnden. Om beslutet går sökanden emot, skall beslutet vanligtvis kommuniceras och kompletteras med hänvisning om hur man överklagar. Överklagandetid enligt kommunallagen upphör tre veckor efter den dag då bevis om justering av protokoll, från sammanträdet där beslutet anmälts, har anslagits på kommunens officiella anslagstavla. Tid för överklagande enligt förvaltningslagen upphör tre veckor efter det att sökanden fått del av beslutet.



Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ordförande kommunstyrelsen: Mathias Bohman